

Biegacz urozmaicony *Carabus (Hygrocarabus) variolosus* (4014)

Autor raportu: Mieczysław Stachowiak

Eksperti lokalni: Holly Marek, Kadej Marcin, Mazepa Jacek, Olbrycht Tomasz, Stachowiak Mieczysław, Szołtys Henryk, Tarnawski Dariusz, Trzeciak Andrzej, Twardy Dariusz, Zając Krzysztof

Biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus* F.) jest gatunkiem europejskim rozmieszczonym od zachodniej części Niemiec (izolowane stanowiska w Westfalii i Nadrenii) i północno-wschodniej części Francji (Alzacja), przez południową część środkowej i północną południowej Europy do Półwyspu Bałkańskiego, zachodniej części Ukrainy i Mołdawii. Znany jest w dwóch podgatunkach, z których nominatywny zajmuje wschodnią część areалу (od Austrii Dolnej i Czech, południową część Polski do Mołdawii, południowo-zachodniej Ukrainy i Bałkanów), natomiast drugi podgatunek — *Carabus (Hygrocarabus) variolosus nodulosus* Cr.¹ rozsiedlony jest w zachodniej i południowo-zachodniej części areалу zajmowanego przez gatunek.

Z terenu Polski biegacza urozmaiconego notowano już od początku XIX stulecia (Burakowski et al., 1973). Gatunek ten zwarcie zasiedla południową część kraju od Karkonoszy na zachodzie po Bieszczady i Pogórze Rzeszowskie na wschodzie, lecz na północ nie wkracza na wyżyny, ale obecny jest na Nizinie Sandomierskiej. Dawne doniesienia o obecności *C. variolosus* na Pojezierzu

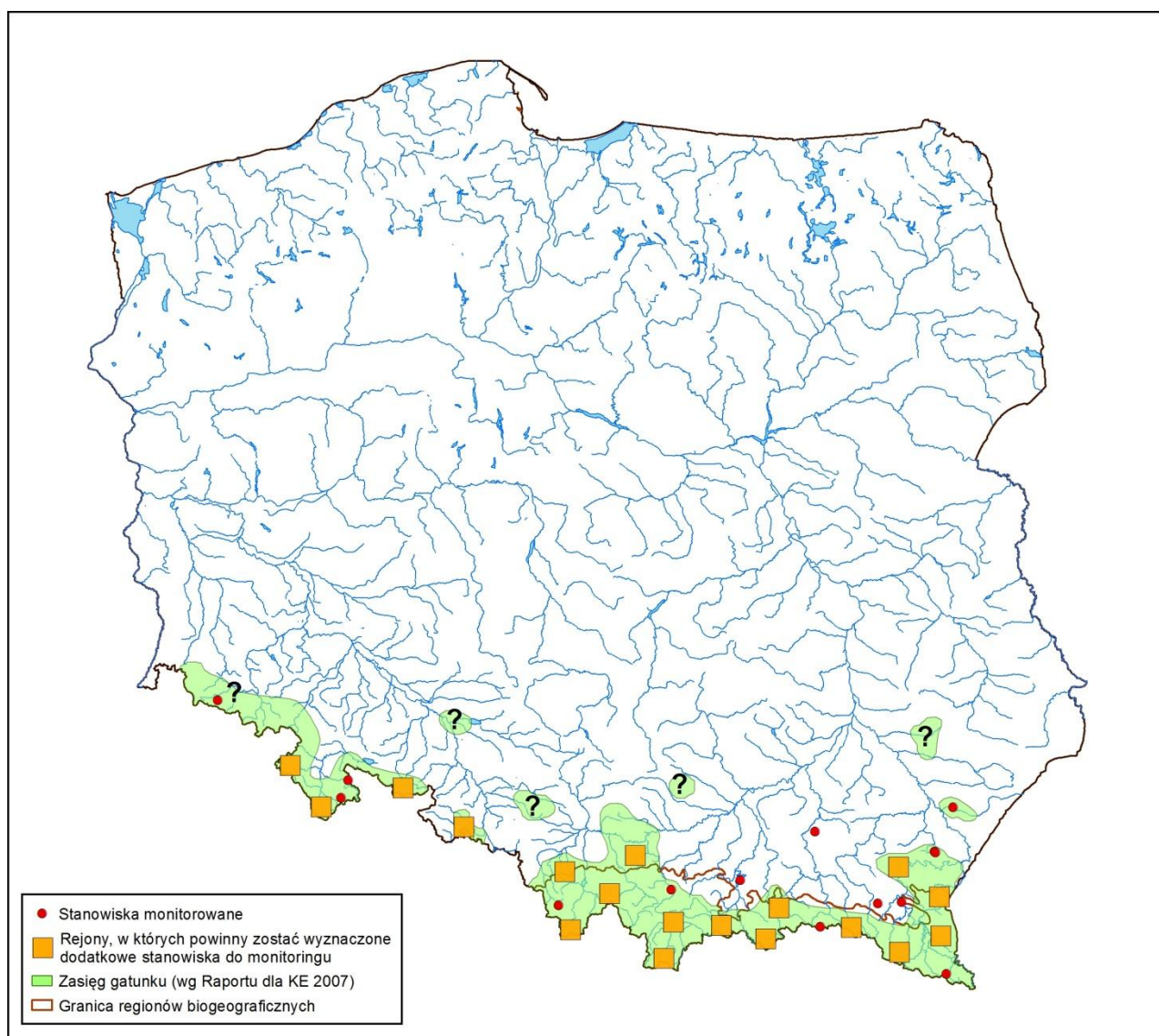
¹ *Carabus (Hygrocarabus) variolosus nodulosus* Cr. niektórzy karabidolodzy uważają za odrębny gatunek.

Pomorskim, Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej i Wyżynie Lubelskiej bez wątpienia były błędne. W górach dochodzi do wysokości 1200 m n.p.m. (Hala Długa w Gorcach — Wojas, 2004), ale większość znanych jego stanowisk mieści się między 300 a 700 m n.p.m.

Biegacz urozmaicony jest gatunkiem leśnym i wilgociolubnym — wręcz semiakwatycznym (półwodnym) (Arndt, Trautner, 2004) preferującym ocienione pobrzeża niewielkich cieków o dość wartkim nurcie, gdzie na ogół przebywa w miejscach błotnistych wśród przybrzeżnych ziołorośli, szczątków roślin lub pod kamieniami. Unika gęstych trawiastych muraw. Jest drapieżnikiem polującym na drobne bezkręgowce, chociaż jego ofiarami często też są małe kijanki. Potrafi polować w wodzie, w której bardzo często jest znajdowany. Niekiedy spotyka się go w małych, wysychających kałużach, np. wypełnionych wodą koleinach.

W Polsce *C. variolosus* objęto monitoringiem w roku 2011.

Liczba i lokalizacja stanowisk i obszarów monitoringowych

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk monitoringu gatunku na tle jego zasięgu geograficznego

W roku 2011 dla potrzeb monitoringu biegacza urozmaiconego wytypowano czternaście stanowisk, z których dziesięć było zlokalizowanych w regionie biogeograficznym kontynentalnym, a cztery w alpejskim. Stanowiska starano się dobrać w taki sposób, aby monitoringiem objąć cały zasięg gatunku w Polsce — od Karkonoszy przez Sudety Wschodnie, Beskid Śląski, Beskid Wyspowy, Pogórze Rożnowskie po Równinę Biłgorajską, Płaskowyż Tarnogrodzki, Pogórze Rzeszowskie i Bieszczady. Takie rozmieszczenie stanowisk badawczych było podyktowane między innym zamiarem uzupełnienia informacji o aktualnym rozmieszczeniu gatunku w Polsce, bowiem jego znajomość ciągle jest niezadowalająca (Kubisz, 2004).

Spośród wszystkich stanowisk dziewięć było położonych w obrębie obszarów Natura 2000. Wykaz stanowisk i ich lokalizacje podano w tabeli 1.

Tab. 1. Wykaz stanowisk monitoringu *Carabus variolosus* F. w 2011 roku

Tab. 2. Wykaz stanowisk monitoringu karłowatych lasów w 2012 roku

Nazwa stanowiska	Lokalizacja stanowiska		Obszar Natura 2000
	województwo	współrzędne (WGS 84)	
Region biogeograficzny kontynentalny			
Jagniątków — Dolina Wrzosówki	dolnośląskie	N 50° 48' 49,67" E 15° 36' 34,5"	PLH020006 Karkonosze
Karpowski Potok	dolnośląskie	N 50° 20' 53,87" E 16° 54' 33,08"	PLH020096 Góry Złote
Kletno	dolnośląskie	N 50° 14' 10,34" E 16° 50' 42,3"	PLH020016 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika
Las Wolica	podkarpackie	N 50° 01' 16,51" E 21° 25' 55,01"	PLH180023 Las nad Braciejową
Patria nad Odrzechową	podkarpackie	N 49° 33' 46,55" E 22° 00' 27,09"	PLH180028 Patria nad Odrzechową
Potok Olchowski	podkarpackie	N 49° 33' 53,16" E 22° 14' 14,68"	PLH180013 Góry Słonne
Radawa — rzeka Radawka	podkarpackie	N 50° 08' 11,95" E 22° 46' 20,75"	—
Węgierka — las	podkarpackie	N 49° 51' 43,98" E 22° 34' 56,98"	PLH180012 Ostoja Przemyska
Węgierka — wieś	podkarpackie	N 49° 52' 3,19" E 22° 34' 10,24"	—
Załęże Niżne	małopolskie	N 49° 44' 1,7" E 20° 41' 52,2"7	—
Region biogeograficzny alpejski			
Brzegi Górne	podkarpackie	N 49° 06' 23,46" E 22° 37' 48,84"	PLC180001 Bieszczady

Czarna Wisetka	śląskie	N 49° 35' 17,59" E 18° 57' 9,16"	PLH240005 Beskid Śląski
Ożenna	małopolskie	N 49° 40' 51,54" E 20° 02' 15,92"	—
Mszana Dolna — Zarabek	małopolskie	N 49° 25' 44,27" E 21° 27' 0,95"	—

W roku 2011 obserwacje terenowe w ramach monitoringu *C. variolosus* prowadził zespół w składzie: koordynator - Mieczysław Stachowiak; eksperci lokalni - Marek Holly, Marcin Kadej, Jacek Mazepa, Tomasz Olbrycht, Mieczysław Stachowiak, Henryk Szoltyś, Dariusz Tarnawski, Andrzej Trzeciak, Dariusz Twardy, Krzysztof Zajac; eksperci pomocniczy - Krzysztof Rożek, Roman Rapała, Adrian Smolis, Maciej Warda, Anna Zapala, Ewa Zapala

Wyniki badań i ocena stanu ochrony

W roku 2011 obecność *C. variolosus* odnotowano na dziewięciu spośród czternastu stanowisk monitoringowych, w tym na wszystkich zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim. W kontynentalnym regionie biogeograficznym nie udało się potwierdzić obecności biegacza urozmaiconego w Karkonoszach (stanowisko monitoringowe Jagniątków — Dolina Wrzosówki), oraz na stanowiskach Radawa i Węgierka — wieś.

Niżej przedstawiono zestawienia i analizy ocen parametrów stanu populacji, siedlisk i perspektyw zachowania na poszczególnych stanowiskach w alpejskim i kontynentalnym regionach biogeograficznych.

Region biogeograficzny alpejski — podsumowanie wyników badań i ocen wskaźników na stanowiskach

Wskaźniki stanu populacji

Liczebność

Na trzech spośród czterech stanowisk monitoringowych zlokalizowanych w alpejskim regionie biogeograficznym liczebność populacji biegacza urozmaiconego oceniono jako złą (U2), a na jednym (Mszana Dolna — Zarabek) niezadawalającą. Przyczyną niskich wartości współczynników liczebności mogły być warunki pogodowe (opady deszczu, niskie temperatury) w czasie prowadzenia obserwacji. Aby utwierdzić się w prawidłowości oceny liczebności, wskazane jest powtórzenie obserwacji na wszystkich stanowiskach w następnych dwóch – trzech latach.

Stałość występowania

Tylko na jednym stanowisku monitoringowym (Mszana Dolna — Zarabek) biegacz urozmaicony występował trwale. W tym przypadku wartość wskaźnika stałości występowania oceniono jako właściwą (FV). Na stanowisku Ożenna stałość występowania oceniono jako złą (U2), a na dwóch pozostałych (Brzegi Górne i Czarna Wisetka) jako niezadawalającą. Podobnie jak w przypadku wskaźników liczebności obniżenie ocen wskaźników stałości występowania mogło być spowodowane warunkami pogodowymi panującymi podczas prowadzenia obserwacji.

Wskaźniki stanu siedliska

Stałość występowania wody w siedlisku

Na wszystkich stanowiskach wartość wskaźnika oceniono jako właściwą (FV).

Stopień pokrycia roślinnością zielną

Tylko jedno spośród czterech stanowisk monitoringowych biegacza urozmaiconego uznano za właściwe (FV) pod względem stopnia pokrycia roślinnością zielną. Pozostałe oceniono jako niezadowolające (U1). Należy tu zauważyć, że wartość tego wskaźnika wyraźnie koreluje z oceną stanu populacji *C. variolosus* na stanowiskach i oceną ogólną.

Stopień zwarcia roślinności zielnej

Na wszystkich stanowiskach monitoringowych stopień zwarcia roślinności zielnej oceniono jako właściwy (FV).

Odległość od zadrzewienia

Wszystkie monitorowane stanowiska biegacza urozmaiconego było zlokalizowane we właściwej odległości od zadrzewień (ściślej — znajdowały się w ich obrębie), stąd wskaźnikowi temu przypisano oceny właściwe (FV).

Obecność martwego drewna wielkogabarytowego

Tylko na stanowisku Mszana Dolna — Zarabek wskaźnikowi obecności martwego drewna przypisano ocenę właściwą (FV). Na pozostałych stanowiskach wskaźnik ten oceniono jako niezadowolający (FV). Ocena wartości wskaźnika jest ściśle skorelowana z ocenami stanu populacji (wskaźniki liczebności i stałości występowania).

Typ podłoża

Na trzech stanowiskach monitoringowych wartość wskaźnika określającego typ podłoża oceniono jako właściwą (FV), a na stanowisku Mszana Dolna — Zarabek jako niezadowolającą (U1).

Stopień przekształceń siedliska

W przypadku tylko jednego stanowiska (Ożenna) wartość wskaźnika określającego stopień przekształceń siedliska oceniono jako złą (U2). Na pozostałych stanowiskach wartości wskaźnika oceniono jako właściwe (FV).

Procentowy udział przekształconej powierzchni transektu

Na wszystkich stanowiskach monitoringowych wartości wskaźnika procentowego udziału przekształconej powierzchni transektu oceniono jako właściwe.

Wiek dominujących przekształceń

Na wszystkich stanowiskach wartości wskaźnika wieku dominujących przekształceń oceniono jako właściwe (FV).

Zbiorcze zestawienie ocen wskaźników populacji i siedlisk dla stanowisk w regionie biogeograficznym alpejskim podano w tabeli 6.

Tab. 2. Zestawienie ocen wskaźników na stanowiskach monitoringowych w regionie biogeograficznym Alpejskim (liczba stanowisk z określoną oceną dla danego wskaźnika)

Parametry	Wskaźniki	Oceny			
		FV	U1	U2	XX
Populacja	liczebność	0	1	3	0
	stałość występowania	1	2	1	0
Siedlisko	stałość występowania wody w siedlisku	4	0	0	0
	stopień pokrycia roślinnością zielną	1	3	0	0
	stopień zwarcia roślinności zielnej	4	0	0	0
	odległość od zadrzewienia	4	0	0	0
	obecność martwego drewna wielkogabarytowego	1	3	0	0
	typ podłoża	3	1	0	0
	stopień przekształceń siedliska	3	1	0	0
	% udział przekształconej powierzchni transektu	4	0	0	0
	wiek dominujących przekształceń	1	3	0	0

Region biogeograficzny kontynentalny — podsumowanie wyników badań i ocen wskaźników na stanowiskach

Wskaźniki stanu populacji

Liczebność

Obecność biegacza urozmaiconego potwierdzono na siedmiu spośród dziesięciu stanowisk monitoringowych. Jako właściwe (FV) oceniono wartości wskaźników liczebności na trzech stanowiskach: Karpowski Potok, Las Wolica i Węgierka — las. Ocenę niezadowalającą (U1) przypisano wskaźnikowi liczebności na jednym stanowisku (Załęże Niżne), a złą (U2) na trzech stanowiskach (Kletno, Patria nad Odrzechową i Potok Olchowski). W przypadku stanowisk Kletno i Potok Olchowski złe oceny wartości wskaźnika liczebności mogły wynikać z oddziaływania czynników antropopresyjnych.

Stałość występowania

Tylko na dwóch stanowiskach monitoringowych (Karpowski Potok i Las Wolica) wartość wskaźnika stałości występowania oceniono jako właściwą (FV). Ocenę niezadowalającą (U1) przypisano wartościom wskaźników stałości występowania na trzech stanowiskach (Potok Olchowski, Węgierka — las i Załęże Niżne), a złą (U2) na dwóch: Kletno i Patria nad Odrzechową. Podobnie jak w przypadku wskaźników liczebności obniżenie ocen wskaźników stałości występowania mogło być spowodowane warunkami pogodowymi panującymi podczas prowadzenia obserwacji i antropopresją.

W celu potwierdzenia ocen stanu populacji (szczególnie złych) należy w następnych trzech latach powtórzyć obserwacje na wszystkich stanowiskach.

Wskaźniki stanu siedliska

Stałość występowania wody w siedlisku

Na wszystkich stanowiskach wartość wskaźnika oceniono jako właściwą (FV).

Stopień pokrycia roślinnością zielną

Jako właściwą (FV) wartość wskaźnika oceniono na sześciu stanowiskach, a niezadowalającą (U1) na czterech: Kletno, Las Wolicki, Potok Olchowski i Węgierka — las. Podobnie jak w przypadku stanowisk zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim zauważono dużą zgodność między wartością wskaźnika stopnia pokrycia roślinnością zielną a wartościami wskaźników stanu populacji *C. variolosus*.

Stopień zwarcia roślinności zielnej

Tylko na dwóch stanowiskach (Jagniątków — Dolina Wrzosówki i Radawa) odnotowano obniżoną wartość wskaźnika stopnia zwarcia roślinności zielnej (ocena niezadowalająca — U1). Na obu nie stwierdzono obecności biegacza urozmaiconego. Wartość wskaźnika na pozostałych stanowiskach oceniono jako właściwą (FV).

Odległość od zadrzewienia

W przypadku dwóch stanowisk (Radawa i Węgierka — wieś) wartości wskaźnika oddalenia od zadrzewienia oceniono jako złe (U2). Na obu stanowiskach nie odnotowano obecności biegacza urozmaiconego. Pozostałe stanowiska oceniono jako właściwe pod względem oddalenia od zadrzewień.

Obecność martwego drewna wielkogabarytowego

Aż na sześciu stanowiskach wartość wskaźnika obecności martwego drewna wielkogabarytowego oceniono jako złą (U2), na jednym jako niezadowalającą (U1), a tylko trzech (Karpowski Potok, Patria nad Odrzechową i Węgierka — las) jako właściwą (FV). Wartość wskaźnika wyraźnie koreluje z ocenami stanu populacji biegacza urozmaiconego.

Typ podłoża

Na trzech stanowiskach monitoringowych wartość wskaźnika określającego typ podłoża oceniono jako niezadowalającą (U1), a na pozostałych właściwą (FV).

Stopień przekształceń siedliska

Pod względem wartości wskaźnika stopnia przekształceń siedliska dwa stanowiska (Radawa i Węgierka — wieś) oceniono jako złe, pięć jako niezadowalające (U1) i tylko trzy (Las Wolica, Węgierka — las i Załęże Niżne) jako właściwe (FV).

Procentowy udział przekształconej powierzchni transektu

Największy procentowy udział przekształconej powierzchni transektu odnotowano na stanowisku Węgierka — wieś (ocena wskaźnika zła — U2). Cztery stanowiska oceniono pod tym względem jako nieodpowiednie (U1) i pięć jako właściwe (FV).

Wiek dominujących przekształceń

W przypadku dwóch stanowisk (Karpowski Potok i Węgierka — wieś) wskaźnik wieku dominujących przekształceń oceniono jako zły (U2), czterech jako właściwy (FV) i czterech jako niezadowalający (U1).

Zbiorcze zestawienie ocen wskaźników populacji i siedlisk dla stanowisk w regionie biogeograficznym kontynentalnym podano w tabeli 7.

Tab. 3. Zestawienie ocen wskaźników na stanowiskach monitoringowych w regionie biogeograficznym kontynentalnym (liczba stanowisk z określoną oceną dla danego wskaźnika)

Parametry	Wskaźniki	Oceny			
		FV	U1	U2	XX

Populacja	liczebność	3	1	3	3
	stałość występowania	2	3	2	3
Siedlisko	stałość występowania wody w siedlisku	10	0	0	0
	stopień pokrycia roślinnością zielną	5	4	1	0
	stopień zwarcia roślinności zielnej	8	2	0	0
	odległość od zadrzewienia	8	0	2	0
	obecność martwego drewna wielkogabarytowego	3	1	6	0
	typ podłoża	7	3	0	0
	stopień przekształceń siedliska	3	5	2	0
	% udział przekształconej powierzchni transektu	5	4	1	0
	wiek dominujących przekształceń	4	4	2	0

Podsumowanie stanu ochrony gatunku na stanowiskach monitoringowych

Region biogeograficzny alpejski

Stan populacji

Tylko w jednym przypadku (Mszana Dolna — Zarabek) stan populacji oceniono jako właściwy (FV), w pozostałych przypadkach jako zły (U2). O złych ocenach przesądziły niskie wartości wskaźnika łowności. Jednak w przypadku stanowisk Brzegi Górne, Czarna Wisetka i Ożenna na wyniki odłowów mogły wpłynąć niekorzystne warunki pogodowe (opady) panujące w okresie wykonywania prac monitoringowych, w związku z czym być może stan populacji należałoby ostrożnie określić jako nieznany (U2/XX).

Stan siedliska

W przypadku wszystkich stanowisk stan siedliska oceniono jako właściwy (FV), mimo że na trzech stanowiskach (Brzegi Górne, Czarna Wisetka i Ożenna) wartości wskaźników stopnia pokrycia roślinnością zielną i obecności martwego drewna wielkogabarytowego była nieodpowiednie, na stanowiskach Brzegi Górne, Mszana Dolna i Ożenna nieodpowiednia była wartość wskaźnika wieku dominujących przekształceń, na stanowisku Mszana Dolna jako nieodpowiednią oceniono wartość wskaźnika typ podłoża, a na stanowisku Ożenna wskaźnika stopnia przekształceń siedliska.

Perspektywy zachowania z uwzględnieniem oddziaływań i zagrożeń

Na wszystkich stanowiskach perspektywy zachowania oceniono jako właściwe (FV). Wśród obserwowanych negatywnych oddziaływań najczęściej wymieniano: wycinkę lasu, usuwanie martwych i zamierających drzew, zabudowę rozproszoną. Wśród przewidywanych zagrożeń wymieniano: zanieczyszczanie stanowiska ściekami i odpadami z gospodarstw domowych, wycinkę lasu i usuwanie martwych i zamierających drzew.

Gatunki obce

Na żadnym stanowisku nie stwierdzono obecności gatunków obcych.

Ocena ogólna

Tylko jednemu (Mszana Dolna — Zarabek) spośród czterech stanowisk monitoringowych zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim przyznano ocenę ogólną właściwą (FV). Zgodnie z przyjętym schematem przyznawania ocen (patrz pkt 2.5) pozostałe stanowiska oceniono jako złe. O ocenie przesądził zły stan populacji biegacza urozmaiconego na tych stanowiskach. Należy jednak zwrócić uwagę, że w okresie prowadzonych prac monitoringowych występowały intensywne opady deszczu, które mogły mieć istotny wpływ na obniżenie wyników odłowów, a tym samym spowodować obniżenie ocen stanu populacji. Stan ochrony gatunku na tych stanowiskach należałoby zatem ostrożnie ocenić jako nieznany (U2/XX).

Zestawienie wyników ocen stanu populacji, siedliska, perspektyw ochrony i ogólnej dla stanowisk zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim podano w tabeli 4.

Tab. 4. Ocena stanu ochrony gatunku na stanowiskach zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim

Stanowisko	Oceny			
	Populacja	Siedlisko	Perspektywy zachowania	Ocena ogólna
Brzegi Górne	U2/XX	FV	FV	U2/XX
Czarna Wisielka	U2/XX	FV	FV	U2/XX
Mszana Dolna — Zarabek	FV	FV	FV	FV
Ożenna	U2/XX	FV	FV	U2/XX

Region biogeograficzny kontynentalny

Stan populacji

Ocenę właściwą stanu populacji przyznano tylko trzem spośród dziesięciu stanowisk (Karpowski Potok, Las Wolica i Węgierka — las). Jedno stanowisko (Załęże Niżne) oceniono jako nieodpowiednie, a trzy pozostałe, na których stwierdzono podczas prac terenowych obecność *C. variolosus* jako złe (Kletno, Patria nad Odrzechową i Potok Olchowski). Ocen nie przyznano

stanowiskom Jagniątków — Dolina Wrzosówki, Radawa i Węgierka — las, bowiem w roku 2011 nie znaleziono na nich chrząszczy.

Stan siedliska

Spośród dziesięciu stanowisk, na których w roku 2011 prowadzono monitoring biegacza urozmaiconego pięciu przyznano właściwą (FV) ocenę stanu siedliska, a pięciu ocenę niezadowalającą (U1). Powodem obniżenia ocen był przede wszystkim niedostatek martwego drewna wielkogabarytowego (aż na sześciu stanowiskach oceniony jako zły), stopień przekształceń siedliska i procentowy udział przekształconej powierzchni transektu. Także istotne znaczenie miał stopień pokrycia roślinnością zielną. Najniższe oceny (w sensie liczby punktów — patrz pkt 2.3) przyznano stanowiskom Węgierka — wieś i Radawa.

Perspektywy zachowania z uwzględnieniem oddziaływań i zagrożeń

Perspektywy zachowania oceniono tylko dla tych stanowisk, na których znaleziono w roku 2011 biegacza urozmaiconego. Czterem z nich przyznano oceny właściwe (FV), a trzem niezadowalające. Głównym powodem obniżenia ocen była antropopresja i powodowane nią przekształcenia siedlisk. Wśród obserwowanych negatywnych oddziaływań najczęściej wymieniano: wycinkę lasu, usuwanie martwych i zamierających drzew, zabudowę rozproszoną. Wśród przewidywanych zagrożeń wymieniano: zanieczyszczanie stanowiska ściekami i odpadami z gospodarstw domowych, wycinkę lasu i usuwanie martwych i zamierających drzew. W przypadku stanowiska Karpowski Potok zaobserwowano podczas prowadzonego monitoringu wycinkę drzew w otoczeniu potoku zasiedlonego przez gatunek, co prowadzi do zniszczenia jego brzegów a także koryta w wyniku ciągnięcia ściętych drzew; ponadto pnie po wycince składowane były w stosach w bezpośrednim sąsiedztwie potoku, prowadząc do niszczenia siedlisk gatunku (zrywanie roślinności zielnej i naruszanie warstw gruntu). Na tym stanowisku wymieniano też zagrożenie wyschnięciem.

Gatunki obce

Na stanowiskach Kletno, Karpowski Potok i Jagniątków — Dolina Wrzosówki stwierdzono niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* DC., na stanowisku Las Wolica dąb czerwony *Quercus rubra* L., a na stanowisku Patria nad Odrzechową nawłóć kanadyjską *Solidago canadensis* L. Ponadto na stanowisku Karpowski potok znaleziono biedronkę azjatycką *Harmonia axyridis* (Pall.).

Ocena ogólna

Oceny ogólne przyznano tylko tym stanowiskom, na których w roku 2011 znaleziono biegacza urozmaiconego. Trzem stanowiskom (Karpowski Potok, Las Wolica i Węgierka — las) przyznano ocenę właściwą (FV), jednemu (Załęże Niżne) niezadowalającą (U1), a trzem złą — U2 (Kletno, Patria nad Orzechową i Potok Olchowski).

Zestawienie wyników ocen stanu populacji, siedliska, perspektyw ochrony i ogólnej dla stanowisk zlokalizowanych w regionie biogeograficznym kontynentalnym podano w tabeli 5.

Tab. 5. Ocena stanu ochrony gatunku na stanowiskach zlokalizowanych w regionie biogeograficznym kontynentalnym

Stanowisko	Oceny			
	Populacja	Siedlisko	Perspektywy zachowania	Ocena ogólna
Jagniątków — Dolina Wrzosówki	XX	U1	XX	XX
Karpowski Potok	FV	FV	U1	FV
Kletno	U2	U1	U1	U2
Las Wolica	FV	FV	FV	FV
Patria nad Odrzechową	U2	FV	FV	U2
Potok Olchowski	U2	U1	U1	U2
Radawa	XX	U1	XX	XX
Węgierka — las	FV	FV	FV	FV
Węgierka — wieś	XX	U1	XX	XX
Załęże Niżne	U1	FV	FV	U1

Podsumowanie oceny stanu ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Stan populacji

Tylko w przypadku trzech obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w regionie biogeograficznym kontynentalnym stan populacji biegacza urozmaiconego oceniono jako właściwy (FV), w pozostałych oceny są złe (U2). W przypadku dwóch obszarów Natura 2000 w regionie alpejskim stan oceniono jako nieznany.

Stan siedliska

Stan siedlisk biegacza urozmaiconego w sześciu obszarach Natura 2000 (w tym obu zlokalizowanych w regionie biogeograficznym alpejskim) oceniono jako właściwy (FV), natomiast w pozostałych trzech jako niezadowolający (U1). O obniżeniu ocen tego parametru przesądziły przede wszystkim złe oceny wartości wskaźnika obecności martwego drewna wielkogabarytowego, zła lub niezadowolające oceny wskaźnika stopnia pokrycia roślinnością zielną oraz niezadowolające wartości wskaźników typu podłoża i stopnia przekształceń siedliska.

Perspektywy zachowania z uwzględnieniem oddziaływań i zagrożeń

W odniesieniu do sześciu obszarów Natura 2000 (w tym obu w regionie biogeograficznym alpejskim) perspektywy zachowania oceniono jako właściwe (FV), a do dwóch jako niezadowolające (U1). Parametru tego nie oceniono w przypadku obszaru PLH020006 Karkonosze ze względu na brak stwierdzenia na stanowisku Jagniątków — Dolina Wrzosówki obecności biegacza urozmaiconego.

Gatunki obce

Obecność gatunków obcych stwierdzono na stanowiskach monitoringowych w obszarach PLH020096 Góry Złote, PLH020016 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika, PLH180023 Las nad Braciejową, PLH180028 Patria nad Odrzechową i PLH180013 Góry Słonne. Udział gatunków obcych oceniono jako mało lub średnio liczny.

Ocena ogólna

Tylko trzem obszarom Natura 2000 w regionie kontynentalnym, w obrębie których stwierdzono występowanie biegacza urozmaiconego przyznano ocenę ogólną stan właściwy (FV). W przypadku dwóch obszarów Natura 2000 w regionie alpejskim stan gatunku oceniono jako nieznany (XX). Stanowiska w obrębie pozostałych obszarów oceniono oceny złe

Zestawienie wyników ocen stanu populacji, siedliska, perspektyw ochrony i ogólnej dla stanowisk zlokalizowanych w obszarach Natura 2000 podano w tabeli 6.

Tab. 6. Ocena stanu ochrony gatunku w obszarach sieci Natura 2000

Obszar Natura 2000	Stanowisko	Oceny			
		Populacja	Siedlisko	Perspektywa ochrony	Ocena ogólna
Region biogeograficzny kontynentalny					
PLH020006 Karkonosze	Jagniątków — Dolina Wrzosówki	XX	U1	XX	XX
PLH020096 Góry Złote	Karpowski Potok	FV	FV	FV	FV
PLH020016 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika	Kletno	U2	U1	U1	U2
PLH180023 Las nad Braciejową	Las Wolica	FV	FV	FV	FV
PLH180028 Patria nad Odrzechową	Patria nad Odrzechową	U2	FV	FV	U2
PLH180013 Góry Słonne	Potok Olchowski	U2	U1	U1	U2
PLH180012 Ostoja Przemyska	Węgierka — las	FV	FV	FV	FV
Region biogeograficzny alpejski					
PLC180001 Bieszczady	Brzegi Górne	XX	FV	FV	XX
PLH240005 Beskid Śląski	Czarna Wisłka	XX	FV	FV	XX

Stan ochrony gatunku na poziomie regionów biogeograficznych

Wyniki monitoringu biegacza urozmaiconego prowadzone w roku 2011 na 14 stanowiskach nie są na tyle miarodajne, aby na ich podstawie można było wnioskować o stanie ochrony gatunku na poziomie regionów biogeograficznych. Będzie to możliwe dopiero po uzupełnieniu liczby stanowisk w obu regionach, dopracowaniu szczegółów metodyki i powtórzeniu obserwacji w następnych latach. Do sporządzenia takiej oceny wymagana też by była weryfikacja informacji faunistycznych, między innymi uzyskanych podczas inwentaryzacji siedlisk i gatunków naturalnych w Lasach Państwowych w latach 2007 – 2009.

W tabeli 7 zestawiono liczby stanowisk z przypisanymi im ocenami z uwzględnieniem lokalizacji stanowisk w regionach biogeograficznych.

Tab. 7. Zestawienie ocen (liczba stanowisk z określoną oceną parametru i ogólną) w regionach biogeograficznych

Region biogeograficzny	Parametry	Oceny			
		FV	U1	U2	XX
alpejski	Populacja	1	0	0	3
	Siedlisko	4	0	0	0
	Perspektywy zachowania	4	0	0	0
	Ocena ogólna	1	0	3	0
kontynentalny	Populacja	3	1	3	3
	Siedlisko	5	5	0	0
	Perspektywy zachowania	5	2	0	3
	Ocena ogólna	3	1	3	3